

Psicologia Mèdica

Codi: 102946

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	FB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Torrubia Beltri

Correu electrònic: Rafael.Torrubia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Albert Fernández Teruel

Rosa Maria Escorihuela Agulló

Pablo Oromendia Rodriguez

Ignasi Oliveras Puigdemívol

Clara Pretus Gomez

Anastasia Ivanova

Yolanda Pardo Cladellas

Joan Taberner Viera

Daniel Vega Moreno

Beatriz Molinuevo Alonso

Prerequisits

És aconsellable que l'alumnat hagi assolit competències bàsiques en Bioestadística i que tingui un nivell d'anglès que li permeti seguir les classes teòriques i pràctiques, així com comprendre materials escrits en aquesta llengua.

Objectius

L'assignatura s'imparteix a segon curs del Grau de Medicina, dins l'etapa de formació preclínica, període dedicat a que l'alumnat adquireixi els coneixements bàsics sobre l'estructura i funció del cos humà. El seus objectius generals són que l'alumnat:

- Adquireixi un repertori de coneixements sobre els processos bàsics del comportament humà que li permetin discernir en etapes formatives futures entre el funcionament normal i l'anormal.
- Sigui capaç d'interpretar i usar conceptes i mesures derivats de la psicologia bàsica que són emprats habitualment en la pràctica mèdica.

- Enumeri i sigui capaç de discriminar les limitacions i biaixos del nostre cervell com a processador d'informació i descrigui les repercussions que tenen tant en la conducta del metge com en la de l'usuari dels serveis de salut.
- Descrigui la relació entre els estats psicològics, els trets de personalitat i les malalties somàtiques.
- Sigui capaç de descriure els trastorns mentals més freqüents i els sistemes de classificació més comuns.
- Sigui capaç de descriure les característiques essencials i les aplicacions dels diversos tractaments psicològics basats en l'evidència que es poden fer servir en la pràctica mèdica.
- Tots aquests objectius han de contribuir a que l'alumnat assoleixi un bagatge de competències que han de possibilitar una millor comprensió de la conducta dels usuaris dels sistemes de salut, de la pròpia conducta i de la interacció professional de la salut-usuari.

Competències

- Demostrar que comprèn els fonaments de la conducta humana normal i les seves alteracions en diferents contextos.
- Demostrar que comprèn l'estructura i funció dels aparells i sistemes de l'organisme humà normal en les diferents etapes de la vida i en els dos sexes.
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Identificar i mesurar els components afectius i emotius de la conducta humana i les seves alteracions.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics.
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica.
- Reconèixer els determinants de la salut de la població, tant els genètics com els dependents del sexe, l'estil de vida, la demografia, els factors ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.
- Reconèixer els efectes del creixement, el desenvolupament i l'envelliment sobre l'individu i el seu entorn social.

Resultats d'aprenentatge

1. Administrar proves d'avaluació psicològica amb funcions de garbellament, interpretar-ne resultats i establir-hi conclusions.
2. Assenyalar els components principals d'una exploració psicopatològica.
3. Definir aspectes bàsics de la psicologia del desenvolupament.
4. Definir els principals conceptes i teories dels processos de la motivació i l'emoció.
5. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
6. Descriure els factors determinants del desenvolupament cognitiu i social i de les diferències evolutives entre les persones.
7. Descriure els principals mètodes per classificar la conducta anormal.
8. Descriure els principals processos cognitius (pensament, llenguatge, intel·ligència, sensació, percepció, atenció, consciència, memòria, aprenentatge).
9. Descriure la classificació general dels trastorns mentals basada en la CIE de l'OMS i en el DSM.
10. Descriure la influència dels processos cognitius (expectatives, atribucions, etc.) en la presa de decisions.
11. Distingir els principals mecanismes reguladors dels processos de motivació i emoció.
12. Distingir i explicar els diferents mètodes d'investigació en psicologia.
13. Distingir les alteracions associades als processos cognitius i de personalitat.
14. Enumerar els avantatges i les limitacions del mètode científic en psicologia.
15. Explicar el concepte de trastorn mental.
16. Explicar el desenvolupament cognitiu, emotiu i psicosocial de la infantesa, l'adolescència i l'edat adulta.
17. Identificar els canvis més rellevants del desenvolupament humà en cada etapa del cicle vital i els seus efectes.
18. Identificar els factors etiològics generals implicats en els trastorns mentals.
19. Identificar els problemes de desenvolupament.

20. Identificar formes de mesura dels processos de motivació i emoció i justificar-ne les limitacions.
21. Identificar les característiques principals dels trastorns mentals més freqüents.
22. Identificar vinculacions entre la motivació i l'emoció, i altres processos psicològics.
23. Transferir els coneixements bàsics sobre els processos cognitius i de personalitat a l'àmbit de la salut.
24. Transferir els coneixements conceptuals bàsics sobre els processos de motivació i emoció a l'àmbit de la salut.
25. Valorar les relacions existents entre els processos de motivació i emoció.

Continguts

CLASSES TEÒRIQUES

T1. Psicologia i medicina: aspectes conceptuals i metodològics (*Prof. R. Torrubia*). Concepte de psicologia. Psicologia i Medicina. El mètode científic i la psicologia. Els mètodes d'estudi. Mesura i avaluació del comportament. T2. Desenvolupament (*Prof. R. Torrubia*). Conceptes bàsics. Mètodes d'estudi. Natura i creixement. Desenvolupament cognitiu i social a la infància i a l'adolescència. L'edat adulta. L'envel·liment. Problemes del desenvolupament. T3. Pensament i llenguatge (*Prof. R. Torrubia*). Resolució de problemes. Judici i presa de decisions. Els biaixos del pensament humà. Estructura i desenvolupament del llenguatge. Relació llenguatge-pensament. Les alteracions del pensament i del llenguatge. T4. Intel·ligència (*Prof. R. Torrubia*). Conceptes bàsics. Avaluació: els tests d'intel·ligència. Estructura de la intel·ligència. Influències genètiques i ambientals. Intel·ligència i salut. Els extrems en intel·ligència. T5. Sensació i percepció (*Prof. R. M. Escorihuela*). Llindars sensorials i mètodes de detecció. Generalitats dels sistemes sensorials. Receptors sensorials i camps receptors. El sistema visual. Constàncies perceptives. Percepció de la profunditat. Il·lusions perceptives. Les alteracions perceptives. T6. Atenció i consciència (*Prof. R. M. Escorihuela*). Tasques d'orientació i atenció. Escorça parietal i frontal. Síndrome de negligència. Localització selectiva. Vigília, son i consciència. Funcions del son. Drogues i consciència. Les alteracions de l'atenció i de la consciència. T7. Aprenentatges elementals i condicionament clàssic (*Prof. A. Fernández-Teruel*). Concepte d'aprenentatge en psicologia. Aprenentatges no associatius: habituació i sensibilització. Aprenentatge associatiu entre estímuls: condicionament clàssic. Importància del condicionament clàssic en la conducta humana normal i patològica. T8. Condicionament instrumental (*Prof. A. Fernández-Teruel*). Antecedents i desenvolupament del condicionament instrumental. Concepte i components. Tipus de condicionament instrumental: reforçament i càstig. El condicionament instrumental en la modulació de la conducta humana: exemples d'ús en el tractament de psicopatologies. T9. Memòria (*Prof. A. Fernández-Teruel*). Concepte i definició. Memòria de treball. Memòria a llarg termini. La recuperació de la informació. Quan la memòria esdevé un problema: amnèsia i hiperamnèsia. T10. Motivació (*Prof. R. M. Escorihuela*). Conceptes generals. Sistemes motivacionals generals i regulació dels estats. Motivació i cognició. Motivació extrínseca i intrínseca. Diferències individuals en nivells motivacionals. Salut, malaltia i canvis motivacionals. T11. Emoció (*Prof. R. M. Escorihuela*). Concepte i funcions de l'emoció. Detecció i interpretació d'emocions. Expressió i comunicació emotiva. Visceralitat i cognició en els estats emotius. Diferències individuals en els estats emotius. Patologia emotiva. T12. Personalitat (*Prof. R. Torrubia*). Conceptes bàsics. Estructura de la personalitat. Avaluació de la personalitat. Influències genètiques i ambientals. Personalitat i salut. Personalitats anormals. T13. Estrès, malaltia i salut (*Prof. B. Molinuevo*). Concepte d'estrès. Diferències individuals i estrès. Estrès i vulnerabilitat a la malaltia. Prevenir i afrontar l'estrès. T14. Trastorns mentals (*Prof. B. Molinuevo*). Introducció. Classificació dels trastorns mentals. Trastorns d'ansietat i trastorns associats. Trastorns afectius. Trastorns de l'espectre de l'esquizofrènia i trastorns associats. Trastorns de la personalitat. Altres trastorns. T15. Tractaments psicològics en medicina (*Prof. B. Molinuevo*). Concepte de tractament psicològic. Tipus de tractaments psicològics. Mites sobre els tractaments psicològics. Eficàcia dels tractaments psicològics en trastorns mentals. Indicacions dels tractaments psicològics en contextos mèdics.

PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics
2. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS
3. Ansietat i estrès: mesura i maneig

ACTIVITATS VIRTUALS D'AUTOAPRENENTATGE AMB LLIURAMENTS PROGRAMATS

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics
2. Els biaixos del pensament humà
3. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS
4. Psiconeuroimmunologia
5. La relaxació muscular

Metodologia

Classes teòriques, pràctiques de laboratori i activitats autònomes (activitats virtuals d'autoaprenentatge, estudi individual, consultes bibliogràfiques o documentals, consulta de Campus virtual).

El contingut teòric avaluable inclourà la matèria explicada a les classes de teoria i els capítols o parts dels capítols del llibre de text de l'assignatura [FELDMAN, R. (2021). Understanding Psychology (15th. Ed). New York: McGraw Hill] que determini el professorat per a cada tema.

Les activitats virtuals d'autoaprenentatge són activitats vinculades a la matèria teòrica o a les pràctiques que es realitzen a través del Campus Virtual. S'han de fer i lliurar dins d'un període de 6-7 dies després de la seva publicació segons una programació que s'anunciarà a l'inici de curs. Un cop tancat el període de lliurament dels exercicis, l'alumnat disposarà de les plantilles de resposta per fer-ne l'autocorrecció.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	7	0,28	1, 2, 5, 7, 8, 12, 13, 20, 23
TEORIA (TE)	45	1,8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Tipus: Autònomes			
ACTIVITATS VIRTUALS D'AUTOAPRENTATGE / ESTUDI PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	91	3,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25

Avaluació

1. REQUISITS PER APROVAR L'ASSIGNATURA

A efectes avaluatius, l'assignatura es divideix en tres blocs: a) Bloc primera part de teoria que inclou la matèria de teoria corresponent als temes 1 a 7 i l'activitat virtual 2 (vinculada al Tema 3); b) Bloc segona part de teoria que inclou la matèria de teoria dels temes 8 a 15 i les activitats virtuals 4 i 5 (vinculades als temes 13 i 15 respectivament; i c) Bloc de pràctiques que inclou les pràctiques i les activitats virtuals 1 i 3 (vinculades a les pràctiques 1 i 2 respectivament).

Per aprovar l'assignatura cal haver superat amb una nota mínima de 5 cadascun dels tres Blocs.

L'alumnat tindrà dues oportunitats per superar cadascun dels Blocs: la primera, a les convocatòries d'avaluacions parcials i la segona a la prova de recuperació.

AVALUACIÓ CONTINUADA

1. Avaluacions parcials

Durant el curs hi haurà dues avaluacions parcials. Les dates seran les que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. Aquestes avaluacions, en cas de ser superades, serviran per eliminar matèria de la prova de recuperació. Cada examen donarà lloc a una nota independent. Les preguntes tindran un format d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta i només una opció vàlida i estaran redactades en català i en castellà.

S'aplicarà una correcció per descomptar els encerts a l'atzar [Puntuació corregida= (encerts - (errors/4))] que serà transformada en una nota que podrà oscil·lar entre 0 i 10.

La primera avaluació parcial inclourà dos exàmens: a) Primer parcial de teoria, de 31 preguntes sobre els continguts del *Bloc primera part de teoria*; b) Examen de pràctiques, de 12 preguntes sobre la matèria del *Bloc de pràctiques*.

La segona avaluació parcial, constarà d'un examen: Segon parcial de teoria, de 36 preguntes sobre els continguts del *Bloc segona part de teoria*.

Després de cada avaluació, l'alumnat disposarà d'un període de 24 hores per enviar, a través del Campus Virtual, comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pel professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, després de publicada la llista de les notes, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

2. Assistència i participació activa a classe i activitats virtuals

2.1. Participació activa a les classes teòriques: Al llarg del semestre es realitzaran quatre activitats avaluatives amb l'objectiu que l'alumnat pugui demostrar la seva participació activa en el procés docent de l'assignatura. Les activitats es realitzaran, segons criteri del professorat, d'acord amb un calendari que s'anunciarà a l'inici de curs. La participació activa de l'alumnat en aquestes activitats, generarà una nota (0 a 10) per a cada activitat. La no participació en l'activitat implicarà una nota de 0.

2.2. Participació activa a les classes pràctiques: Al final de cada sessió de pràctiques es realitzarà una activitat avaluativa per tal que l'alumnat pugui demostrar la seva participació activa en el procés docent de l'assignatura. Cadascuna d'aquestes activitats generarà una nota de 0 a 10. La no participació en l'activitat implicarà una nota de 0.

2.3. Participació a les activitats virtuals: Es comptabilitzarà el lliurament de les respostes de cadascuna de les cinc activitats virtuals. Cada lliurament d'una activitat dins del termini fixat donarà lloc a una bonificació de 0,08 punts sobre la nota final. El no lliurament o el lliurament fora de termini, implicarà una nota de 0 en aquella activitat.

PROVA DE RECUPERACIÓ

L'alumnat que no hagi superat l'assignatura per mitjà de les avaluacions parcials es podrà presentar a una Prova de recuperació que es realitzarà el dia que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. La prova constarà de tres parts: a) Primer parcial de teoria; b) Segon parcial de teoria; i c) Examen de pràctiques. Cada estudiant només s'haurà d'examinar de la part que no hagi superat en les Avaluacions parcials.

Les característiques dels exàmens, així com la fórmula per calcular la nota, seran les mateixes que les de les Avaluacions parcials.

Després dels exàmens, l'alumnat disposarà d'un període de 24 hores per enviar comentaris o reclamacions sobre les preguntes a través del Campus Virtual. Aquests, seran analitzats pel

professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, després de publicada la llista, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

L'alumnat que no hagi superat l'assignatura mitjançant les avaluacions parcials i que el dia de la Prova de recuperació no es presenti a l'examen o exàmens de les parts no superades, serà qualificat com a "NO AVALUABLE".

NOTA FINAL DE L'ASSIGNATURA

Nota final = (nota Primer parcial de teoria * 0,25) + (nota Segon parcial de teoria * 0,30) + (nota Examen de pràctiques * 0,20) + (nota mitjana de les quatre notes d'Assistència i de participació activa a classes teòriques * 0,12) + (nota mitjana de les tres notes d'Assistència i de participació activa a classes pràctiques * 0,09) + (bonificació de 0,08 punts sobre la Nota final per cada exercici d'activitat virtual d'autoaprenentatge lliurat dins del termini fixat).

Aquesta fórmula només s'aplicarà en el cas que s'hagi obtingut una nota mínima de 5 en cadascun dels tres Blocs de l'assignatura (Primer parcial de teoria, Segon parcial de teoria i Examen de Pràctiques).

La Nota final en el cas que no s'hagin superat les tres parts de l'assignatura després de la Prova de recuperació, serà:

1. En el cas que la nota resultant després d'aplicar la fórmula per calcular la Nota final sigui $\leq 4,7$, es posarà aquella nota.
2. En el cas que la nota resultant després d'aplicar la fórmula per calcular la Nota final sigui $> 4,7$, la nota final serà 4,7.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en classes teòriques, pràctiques i activitats virtuals	25%	1	0,04	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Pràctiques i activitats virtuals vinculades: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	20%	2	0,08	1, 5, 12, 13, 23
Teoria i activitats virtuals vinculades: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	55%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Bibliografia

Bibliografia específica

FELDMAN, R. (2021). Understanding Psychology (15th. Ed). New York: McGraw Hill

Bibliografia de consulta (es pot trobar a les biblioteques de la UAB)

AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Washington, DC: Author.

- BERGER, K. S. (2016). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. (9ª ed.). Buenos Aires: Médica Panamericana.
- BREEDLOVE, S. M. WATSON, N. V. (2017). Behavioural Neuroscience (International 8th ed). Oxford UK: Oxford University Press.
- CARLSON, N. R. BIRKETT, M.A. (2017). Physiology of behavior (12th ed). Boston: Pearson/Allyn & Bacon.
- DAVIDOFF, L. L. (2003). Introducción a la psicología (3ª ed.). México: McGraw-Hill/Interamericana.
- DAVIDSON, R. J., SCHERER, K. R., GOLDSMITH, H. H. (Eds.). (2003). Handbook of affective sciences. New York: Oxford University Press.
- GLEITMAN, H., FRIDLUND, A.J., REISBERD, D. (1999). Psychology (5ª ed.). New York: Norton.
- GOLDSTEIN, E. B. (2006). Sensación y percepción (6ª ed.). Madrid: Thomson
- KANDEL, E. R., SCHWARTZ, J. H., JESSELL, T. M., SIEGELBAUM, S. A., HUDSPETH, A. J. (2012). Principles of neural science (5th ed). New York: McGraw-Hill.
- MYERS, D. G. (2011). Psicología (9ª ed.). Buenos Aires; Madrid: Médica Panamericana.
- PÉREZ ÁLVAREZ, M., FERNÁNDEZ HERMIDA, J. R., FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, C., AMIGO VÁZQUEZ, I. (Coords.). (2003). Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Madrid: Pirámide.
- PERVIN, L. A. (1996). The Science of personality. New York: John Wiley & Sons.
- REEVE, J. (2009). Understanding motivation and emotion (5th ed.). Hoboken, NJ : John Wiley & Sons.
- ROLLS, E. T. (2005). Emotion explained. Oxford: Oxford University Press.
- SAPOLSKY, R.M. (2008). ¿Por qué las cebras no tienen úlceras? Madrid: Alianza editorial.
- SCHACTER, D. L., GILBERT, D. T., WEGNER, D. M.(2014). Psychology (3rd. ed.). New York: Worth Publishers.
- STECKLER, T., KALIN, N. H., REUL, J.M.H.M. (Eds.). (2005). Handbook of stress and the brain. Amsterdam: Elsevier.
- TARPY, R.M. (2000). Aprendizaje: Teoría e investigación contemporáneas. Madrid: McGraw-Hill.
- WADE, C., TAVRIS, C. (2003). Psicología. (7ª Ed.). Madrid: Pearson Educación.
- WARD, J. (2015). The student's guide to cognitive neuroscience (3rd ed.). New York: Psychology Press.

Programari

No cal programari específic.